

פרוטוקול מס' 235

מישיבת ועדת הכספים שהתקיימה ביום ג', כח' אדר
חש"ה (11.3.75) בשעה 10.00

נוכחים:

- חברי הועדה:
- י. קרגמן - היו"ר
  - ע. אמוראי
  - א. אמרם
  - ש. ארליך
  - פ. ארנס
  - י. בדר
  - י. בן-מאיר
  - י. גולן
  - צ. גרשוני
  - ב.צ. חלפון
  - ש. לורנץ
  - א. מלמד
  - ע. פיינרמן
  - י.ש. פלומין
  - ג. פח
  - ה. קורפו
  - א. רונן
  - א. שושטק

מוזמנים:
מבקר המדינה - דר' י.א. נכנצל
גב' גוטמן - מנכ"ל משרד מבקר המדינה

מזכיר הועדה - א. קרשנר
היועץ המשפטי לועדה - דר' ג. קיטרון
רשמה - ש. ברקת

סדר היום

- א. תקציב משרד מבקר המדינה לשנת הכספים 1975.
- ב. תקציב משרד מבקר המדינה לשנת הכספים 1974.
- ג. רשימת בוחנים לוועדות בחינה לפיננסי עובדים במשרד מבקר המדינה.
- ד. החלטה בדבר הארכת מועדים (לפי חוק מימון מפלגות, חש"ג-1973).
- ה. אגרות רשות השידור לשנת הכספים 1975.
- ו. מימון פעולות רשות השידור בשנת 1974.

- 1347 -

(נתקבל ביום 30.3.75)

11.3.75

א. תקציב משרד מבקר המדינה לשנת הכספים 1975

היו"ר י. קרגמן:

אני מחבד לפתוח את הישיבה ומקבל בברכה חמה את מבקר המדינה. אני מקבל בהערכה את הצעת התקציב ובמיוחד ששה"כ העובדים לא גדל. יחד עם זאת, לפי דעתי, דוקא מנגנון מבקר המדינה צריך היה לגדול. צריך היה לשמק את התקציבים הדרושים לכך, כך שהביקורת שיכול המבקר לערוך תהיה יותר מקיפה.

דר' נבנצל:

אני רוצה ראשית כל להודות על ברכת היו"ר, ולציין כמה עובדות יסוד בקשר לתקציב שאנחנו מגישים. התקציב הוא כמעט כולו מונקציה ישירה של מספר העובדים; אין לנו מעולות שאינן חלויות במספר העובדים העוסקים בביקורת. הקו המנחה בניהול המינהלי והתקציבי של המשרד היה: א. ככל האפשר אין לעבור על התקציב, לא בכללותו ולא בסעיפים הספציפיים; ב. ככל האפשר אין לבוא לוועדת הכספים בבקשה של תקציבים נוספים; זה נעשה רק כאשר נוספה לנו מונקציה של נציבות מלונות הציבור; ג. עד כמה שאפשר צריך להימנע מעודמים - דהיינו מתקצוב שמלכתחילה מביא בחשבון שצריכים להשאר עודמים; ד. להימנע ככל האפשר מהכנסת שינויים מנימיים מרהיקי לכה, אפילו אם ההעברות הן חוקיות. לפי עניות דעתי צריך משרד מבקר המדינה להיות דוגמא בעניין זה ליתר המשרדים. אנחנו מותחים ביקורת על השינויים הרבים החלים בתקציבים האחרים, שהרבה פעמים גורעים ממשמעותו של תקציב הממשלה. לגופו של עניין, אני חושב ששוב לביקורת ולתדמיתה שהקן שלה יהיה קו יציב; לא לעשות מעולות ראותניות לקיצוצים כאשר ידוע לנו כי רוצים שנרחיב את הביקורת, ומאידך לא להגדיל באופן קיצוני את התקן מעבר למה שטוב למדינה. לכך אנחנו נשארים בקו יציב ומשחזלים להשיג שיפורים מנימיים. אני חושב שצמצום מספר משרות מינהליות והגדלת מספר האנשים העוסקים בביקורת בארבעה, זו מעולה שהיא בכיוון הנכון. אם יזדמן לנו להשיג מספר אנשי ביקורת טובים ומנוסים (אולי בהשמעת השינויים בשוק העבודה לאחרונה) ננסה לקלוט אותם במסגרת התקציב. אילו היה הדבר אפשרי כעת ומצריך הגדלת התקציב, הייתי בא לוועדה להסביר זאת, ואני בטוח שהועדה הייתה מקבלת הצעה כזאת באופן חיובי.

היות והתקציב הוא בעיקר מונקציה של שכר העובדים, ושכר העובדים הוא מונקציה של מה שמתרחש במדינה, אין בשטח זה מירווח גדול. עקרונית אנחנו מסלמים לפי קנה מידה של עובדי המדינה. לפני שלוש שנים היו לנו כמה דיונים בוועדה בעניין זה, ודובר על כך שיש מגמה שהדרגות יהיו קצת יותר גבוהות מאשר לעובדים אחרים בתפקידים מקבילים. בגרמניה, למשל, יש החלטה רשמית שעובדי המבקר מקבלים דרגה אחת יותר מעמיתיהם במשרדים אחרים. על רקע המצב הקשה בשוק העבודה הייתה חטיפה מסוימת במשרד מבקר המדינה. מטרתי אז לוועדה על הקוים להסדר העניין. היה מדובר בסכומים מאוד צנועים. הועדה שמעה את ההסברים ואישרה את התוספת הצנועה שניתנה לעובדי ביקורת. בסכום הזה לא חל שינוי במשך 3 שנים. כעת עומדת בכל זאת השאלה שמעלים העובדים; האם לתת ליהודה ערך הכסף לכרטיס את משמעותה של התוספת הזאת. בשעתו היוותה התוספת 11% מן השכר בדין, והיום ערכה ירד לפחצית בערך. לא נוכל לתת לערך התוספת לרדת מבלי לערער את ההסדר, כך שאם אק התנגדות מצד הועדה נצטרך להתאים את הסכומים האלה. בכל זאת, אינני חושב שנגיע שוב לאותם 11% כפי שהיו בתחילה, היות ושוק העבודה הוא היום יותר נוח, וזה משפר את המצב במשא ומתן עם העובדים. העבודה מתנהלת כסידרה גם במשרד המבקר גופא וגם בנציבות מלונות הציבור.

אנחנו במצב קשה מאוד בקשר לשכון המשרדים. מרט להיפה, כמעט לא השתפר מצב השיכון. חוסר חדרים גם באותו שכון מרימיטיבי שיש לנו בשרונה בתל-אביב, מקשה מאוד על תנאי עבודתם של

11.3.75

העובדים. בכל זאת אין הלב מרשה לגשת היום לשיפור, שצריך להיות מאוד יקר. אנחנו צפויים גם במשרד הראשי שלנו בירושלים, והצמיחה גברה. יש צמיחה גדולה מאוד גם בנציבות התלונות היושבת במועצת במזרח ירושלים. המיקום של המשרד עורר דאגה מסוימת אצל העובדים, והיינו צריכים להגביר שם את השמירה; בנתיים נרגע מצב רוחם של העובדים. אילו הייתה מזדמנת לנו איזו שהיא הצעה לשמר את הדיור שהיא בבחינת "מציאה" הייתי בא עם הצעה לוועדה, ולא הייתי עושה שום שינוי מרחיק לכת שלא על דעתה.

היו"ר י. קרגמן:

יש לי שאלה ומשאלה אחת: הביקורת במערכת הבטחון הקימה 78 עובדים בשנה שעברה, וגם השנה נשאר אותו תקן. אני חושב שהמבקר צריך להגדיל את צוות המבקרים, בין שזה על חשבון טעויות אחרים ובין שזה בצורה של תוספת. מסמכותה של ועדת הכספים, יחד עם ועדת החוץ והביטחון, להחליט על תקציב הבטחון. זה תקציב גדול, ואין לנו כלים ומכשירים המאפשרים לנו לערוך ביקורת ספציפית; אנחנו מוכרחים לסמוך על ביקורתו של המבקר. הוא עושה עבודתו נאמנה בהתאם לכוח האדם שברשותו, אבל אנחנו רוצים להיות שקטים שהפעולות המשקיות והכלכליות מתנהלות כשורה. אני מקבל באמון את הדברים שנאמרו לנו על הצבא, כי אין לנו יסוד שלא להאמין בכך, אבל אנחנו מוכרחים גם להשקן על מימצי הביקורת של המבקר. לכן נראה לי שצריכה להיות הגדלה במספר העובדים בטעוץ הזה, ואפשר להגדיל את התקציב בהתאם לכך.

י. בן-מאיר:

דוקא בשטח הביטחון מתגלות פחות בעיות לגבי המבקר מאשר במשרדים ממלתיים

אחרים.

ה. קורמן:

יש לציין את משרד המבקר כדוגמא נאה בשני שטחים: בהימנעות מהגשת תקציבים נוספים, ובהגדלת התקציב רק ב-28% לעומת השנה הקודמת. אני סבור שהמבקר צריך לחמש את הדרך שתחדיר יותר לתודעת הציבור והמשרדים הממשלתיים את קריאתו החוזרת והנשנית למינהל תקיין. שמענו לא מזמן שהמבקר מעריך כי אפשר היה לחסוך מיליארד ל"ע"י שיפור המינהל, לפני כל קיצוצים. אם יהיה יותר משקל לקריאה הזאת, אני מאמין שבסופו של דבר ימצא העניין את פתרונו, צריך לעודד את המבקר לחמש את הדרכים הנאותות, ולתת לו את האמצעים לכך. בקשר לביקורת האיגודים, אולי לא ידוע לי ההיקף המלא של הפעולה, אבל נראה לי שמספר העובדים שם גדול יחסית לעומת מה שנקבע לביקורת ברשויות המקומיות ובתחומים אחרים.

ג. פוז:

גם אני רוצה להביע ברכתי למבקר. אני מקוה שנוכל להשתמש בדוגמא זו בשעת הדין במשרדי הממשלה השונים. הדברים שנאמרו לגבי הביקורת במערכת הביטחון, טובים גם לגבי הביקורת ברשויות המקומיות. בשנים שחלמו הרגה הביקורת ברשויות המקומיות הרבה מאוד לשימור השרותים ולניהול תקיין. היה ראוי מאוד לחשוב במונחים של הגדלת הפעולות שם, גם אם הדבר מחייב תוספת אנשים ותוספת מימון. מה פרוש "יחידה לביקורת מיוחדת"? אני מניח שגם על זה חל מה שאמר היום י"ר הועדה בעניין מערכת הביטחון. מפליא אותי הסכום הזעום שהוקצב לביקורת בחו"ל; רק הנסיעה של אדם מיוחד לתפקיד כזה עולה היום כ-10,000 לירות.

מ. ארנס:

במקומות רבים בחו"ל נהוג שאדם העומד בראשו של משרד, או של מפעל, במשך תקופה ממושכת, נושא באחריות הכוללת לנעשה במסגרת זו. אם מתגלה כישלון, הוא מסיק את המסקנות מכך, גם אם באופן ישיר הוא לא היה קשור באותו עניין. הסיבה היא שהמנהל הוא הקובע את המדיניות ובוחר את האנשים שמבצעים. לעומת זאת כאשר אצלינו מדובר על מקרה כזה, יש שני סוגים של תגובות: קודם כל אומרים שאין לצפות מאדם שעמד בראש המפעל, או המשרד, שיחמצא בטרשים. אפשרות שניה היא, שממניין ועדת חקירה כדי לקבוע מי היה אחראי לאי-סדרים. לאתך הבעיות שהתגלו בחברה לישראל, ההחלטה לא הייתה שחברי מועצה המנהלים חייבים להסיק מסקנות מן הכשלונות, אלא שמבקר המדינה

11.3.75

יערוך חקירה; באותה דרך הלכו לגבי עמידה. מה דעתו של המבקר לגבי הגישה הזאת?

א. אמרת:

אני רוצה להצטרף לברכות ולעמוד על שלושה עניינים. קודם כל אני רוצה לשאול אם מתקבל על הדעת להפריש מן התקן הקיים אנשים מספר למעקב קרוב יותר אחר ביצוע המלצות המבקר ע"י המשרדים הממשלתיים. כמו כן אני מצטרף להנחה שמושב היה להעביר לנציב תלונות הציבור אנשים מן הצוות של המשרדים הממשלתיים, במקום מן הרשויות המקומיות; נדמה לי שההתפתחות האחרונות ברשויות המקומיות מחייבות דוקא להגביר את הביקורת שם - ואולי הדרך הטובה ביותר הייתה להוסיף אנשים לפנגנון. מתברר גם שעבודת הביקורת בתאגידים הרבה יותר חשובה מבחינה המוסר הציבורי ושימור המצב מאשר במשרדים הממשלתיים. אני חושב שצריך היה להגביר את היחידה המבקרת את התאגידים, אפילו על חשבון הביקורת הישירה על המשרדים הממשלתיים. לבסוף אני רוצה לשאול לפי איזה קריטריונים מתמנים הבוחנים שאינם עובדי מדינה: האם הם עובדים בהתנדבות? מהי שיטת הבחינה? האם יש תקנות שמדריכות אותם?

ש. לורנץ:

עלי לציין בסיפוק את צורה עבודתו של משרד מבקר המדינה. ראוי לציין שהגידול באחוזים בהשוואה לשנה הקודמת הוא ב-28% בלבד, לעומת 47% בתקציב הכללי. לפי הטבלה משתבר שאחוז תקציבו של המבקר מחוץ התקציב הכללי ירד בצורה חריפה מאז 1966. יתכן שהאחוזים מטעים, אבל לדעתי צריך להשוב על כך בכל זאת. בקשר לאותו מליארד אשר המבקר אמר שאפשר היה להסוך אותו ע"י מינהל חקין, אני רוצה לשאול איזה פתרונות הוא מציע. סכום כזה איננו דבר של מה בכך, לא רק מבחינה כספית. כאשר מחבזבים סכומים כאלה, אין להניח ששורר טוהר המידות. יש הולשה מסוימת בבקורתו של המבקר בגלל העובדה שהביקורת הזו באה לאחר מעשה. האם אי-אפשר למצא פיתרון כדי שהמבקר יוכל להפעיל את פעולתו גם בשעת מעשה ולא רק לאחריו? כשאיש לאוצר נציג בכל משרד מטעם החשב הכללי, יתכן שגם למבקר צריך להיות נציג בכל משרד, שיוכל לראות וגם לעצור דברים - למשל מסירת עבודות ללא מיכרז. אני שואל את עצמי שמה הגידול הקטן בתקציבו של המבקר איננו חופעה חיובית. יש לפעמים שהוצאה בסכמו של דבר מרבה הכנסה. שמה אין המבקר יוצא ידי חובתו ע"י אי הרהצת פעולתו. מחובתו לעצור את הבזבוזים ולחקור בכל הפרשיות בצורה מעמיקה.

י. בן-מאיר:

אני רוצה להצטרף לדברי השבח ביחס לצניעות תקציב המבקר, על אף ההרהורים של חה"כ לורנץ. הלואי וגם שאר משרדי הממשלה היו הולכים לפי דוגמא זו - פרט לתקציב הבטחון, כמובן, שהוא דבר אחר לגמרי. הדוגמא הזאת מוכיחה שאם יש רצון לייצל ולצמצם, אפשר להסתדר גם בחוספת כזאת, אפילו לאור האינפלציה. העובדה שהמבקר הצליח לאזן את הצרכים בכוח אדם במסגרת המשרד, גם כן יכולה לשמש דוגמא למשרדים אחרים, וחופעות אלה בהחלט ישמשו לנו אינדיקטור כשנבוא לדון בתקציבים הגדולים של המשרדים האחרים.

אני מוכרח לחלוק על דברי חה"כ קרגמן, אשר דרש להרבות בביקורת דוקא במערכת הביטחון. אני חושב שצריכה להיות ביקורת בכל הגופים. למערכת הביטחון יש כמחצית ההשקעה וכמחציה מספר העובדים מכל משרדי הממשלה. אין טעם שבביר לערוך בזה ביקורת, אבל אינני שותף להצבעה דוקא על השטח הזה. להיפך, דוקא לאור החופעות שהתגלו בתאגידים ובמקומות אחרים, משתבר שלא היו גילויים כאלה במשרד הביטחון, בעיקר בחחום של טוהר המידות. הייתי מציע שהמבקר יוסיף קודם כל אנשים לביקורת ברשויות המקומיות; הם עצמם מודים שיש שם כר נרחב מאוד להגברת

11.3.75

הביקורת ושימור המינהל. שאלה אחרונה ומישאלה למבקר: איך אפשר לחרגם :
 את הביקורת למסקנות מעשיות, גם מבחינת האחראים וגם לגבי הנוהל לעתיד.
 זה בעצם תפקיד הממשלה, אבל אולי יאמר לנו המבקר שדרושות לו יותר
 סמכויות, או אולי חוסמת תקציב. אני חושב שרוב חברי הועדה היו מוכנים
 להוסיף תקציב למשרד זה, אילו זה היה יכול לעזור. האם המבקר שבע רצון
 מן האופן בו לממשמת הממשלה את מסקנות הביקורת? הלילה שתיווצר אורה
 בציבור כאילו הביקורת טובה אבל איננה מביאה לשום תוצאות. ההערכה
 והאמינות של הביקורת היא אחר הנכסית ההשובית ביותר שיש לנו. לכן חשוב
 מאוד שהתוצאות יראו עד כמה שאפשר יותר גמר, ושדברים ישנונו ויתוקנו
 בעקבות הביקורת.

היו"ר י. קרגמן:

אני רוצה להזכיר לוועדה שיש ועדה מיוחדת
 לביקורת המדינה, שם דנים בצורה מפורטת

בשאלות האלה; לא צריך להרחיב את הדיון בנושא שבו דנים בצורה מפורטת
 בוועדה שאנחנו בחרנו בה.

ע. פיינרמן:

אני רוצה לשאול את המבקר האם השיבותיו
 של מוסד תלונות הציבור עולה יחסית על

השיבות הביקורת ברשויות המקומיות או בצוותים האחריים, מהצד נלקחו העובדים.
 נראה לי שהרעיון לקצר את התקופה שבה נענית כל פניה לנציבות - שבגללו
 המליצה הועדה על הגדלת מספר העובדים ביחידה זו - חשוב פחות מכמה דברים
 אחרים שצריך לעסוק בהם.

אני רוצה לשאול מדוע גדל בתוך תקציב

המבקר חלקו של מעיף "קניית מוצרים ושרותים"? אני חושב שהתשובה בין
 גידולו של תקציב המבקר ובין גידולו של תקציבי המשרדים האחריים היא
 השוואה מוטעית. המונקציות של המבקר מוגדרות וידועות ואינן משתנות
 במידה כזאת. בקשר לביקורת במערכת הביטחון, צריך לאמר דברים ברורים:
 מעט מיבעה של מערכת הביטחון, ניתן לעשות בה דברים שאינם מגיעים
 לידיעת הציבור, באוצה מידה שמגיעים לידיעתו דברים הנעשים במקומות
 אחרים. אני מכיר כמה מקרים שגובלים בחוסר מנהר מידות אישי, בזבזים,
 ניהול לא נכון מבחינה משקית - כולנו יודעים על כך, מי יותר ומי פחות.

היו"ר י. קרגמן:

העלתי את הצעתי בתום לב, מבלי לדעת על
 הדברים שאתה רומז עליהם, אין גם להתעלם

מכך שמדו"ח המבקר נמתקים הרבה דברים שאינם צריכים להגיע לידיעת הציבור
 ואמילו אינם מגיעים לידיעת ועדת הכספית. גם אותי מטרידה הבעיה של
 צמידות הביקורת לעשייה. אי אפשר להפוך את מבקר המדינה למבקר מניח של
 משרד זה או אחר, אבל ניתן מידי פעם לבקש את המבקר לבדוק מיד ארוע
 שקרה. בדרך הטבע אנחנו, וגם גורמים אחרים, רשאים להפנות בקשות למבקר
 המדינה ואז מתעוררת השאלה האם המשרד, במסגרת התקציבית הזאת, בנוי
 וערוך לכך. זה דורש כוח אדם, גמישות בסדרי העבודה וגם מבנה ומסגרות
 שמאפשרות זאת. לי נדמה שזה הקדתי, ושאלתי היא האם גם המבקר רואה כמוני
 את הצורך להטמין ביקורת לעשייה של דברים מההווים.

י. בדר:

אני רוצה קודם כל לאמר שאינני מרוצה מן
 התקציב הזה. המבקר עשה מאמץ עליון כדי

לתת דוגמא לצימצום, אבל אני חושב שממבקר המדינה אנחנו צריכים לצפות
 לא לדוגמא אלא לביקורת - ביקורת יותר מהירה, יותר יעילה, יותר מעמיקה,
 כי בהחלט יש מה לבקר.

במבנה המשרד אין כמעט שינויים, פרט לאותו
 שינוי קטן של העברת מספר עובדים ממחלקות מינהליות ומשרותים לתפקידים
 אצל נציב החלונות. אמנם זה מאמץ יפה, אבל אין זאת המטרה. התקציב איננו

11.3.75

מפסיק גם משום שאין בו שום רזרבה להעלאה השכר. בתקציב המדינה לא נהגו כן, אם כי שר האוצר הבטיח שלא יהיו ב-1975 העלאות שכר.

אני רוצה להדגיש שהדו"ח שאנחנו מקבלים הוא רק חלק קטן מעבודת המבקר. לא פעם מסתיימת ביקורת של חודשים אחדים במסקנה שהכל בסדר, ואז אין דו"ח. אחת הסיבות שהדברים אינם כתי שהייתי רוצה, זאת האדישות הרבה בכנסת לגבי ביקורת המדינה, אפילו בוועדה זאת יש אדישות. יש חברים בוועדת ביקורת המדינה שמשקיעים עבודה מרובה, אבל האדישות בוועדת הכספים ובכנסת איננה מעודדת את המבקר.

בקשר לביקורת על הרשויות המקומיות, אני רוצה לציין שזה בעצם איננו שייך לעבודתה של הכנסת, ונכנס לתחום סמכויותיו של מבקר המדינה באופן מקרי, במקום סמכויותיו של המבקר המוניציפלי. אחרת, לשם מה יש עצמאות לרשויות המקומיות? ואולם היה טוב יותר אילו אידי שנה, במקום הדוחו"ח הקטנים, היינו מקבלים דו"ח כולל על הנעשה ברשויות המקומיות. זה היה מעורר יותר את הביקורת הציבורית, וגם היה עוזר לדיונים שלנו. אני גם משוכנע שהביקורת בחברות הממשלתיות איננה מספיקה. הבעיה היא בעית כוח אדם. כדי שיהיה חסכון במשק המדינה, אסור לחשוך בביקורת. אני שותף לדעה שדרושה ביקורת בעניינים דחופים קונקרטיים. כאשר המבקר מתבקש לבדוק חברה איזו שהיא, הוא עושה בדיקה מלאה ומעמיקה. מבחינת הצורך הציבורי התקופה הממושכת הזו פוגמת. כמו שנהגה ועדת אגרנט, הילתי מציע שגם המבקר יוציא מידי פעם דוחו"ח חלקיים בקשר לדברים העיקריים.

יש בעיה של הגופים שאינם מבוקרים באופן מלא - למשל קופות חולים. כאשר החמיכה הממשלתית היתה מהווה 10% או 20% מתקציב קופת חולים, אפשר היה להעלות מקפוח אם המבקר חייב לערוך שם ביקורת; היום מדובר במאות מיליונים מידי שנה. גם כדי לבצע ביקורת זאת צריך היה להגיש לנו תקציב אחר.

ישנם דוחו"ח מסוימים שעוסקים גם בבעיות של הסדר הטוב והיעילות, אבל זה איננו הכלל. אני חושב שהגישה שיש להעריך גם את יעילות ההוצאות ולא רק את חוקיותן, צריכה להיות הגישה הכללית ויש להרחיבה. אני בטוח שהמבקר יצטרך להגיש תקציב נוסף.

א. שוטר:

גם אני מצטרף לכל אלה שצינו לשבח את אופן הגשת תקציב מבקר המדינה. אני רוצה לשאול כיצד יש לפרש את ההפרש בין תקציב 1974 ו-1975. לפי עמוד 4, מסתבר שיחד עם הרזרבה, העליה היא לגבי השכר ב-1/3 לעומת השנה הקודמת; בלי הרזרבה ההפרש הוא בעצם יותר מ-50%. איזה פרוש הוא הנכוף? אני גם רואה הפחתה במנגנון, בתקן, בביקורת על הרשויות המקומיות, בהדרכה ובטיפולים, במינהל וכספים, אפילו בנהגים ועובדי נקיון. אולי זה יפה מאוד בתור דוגמא, אך האם אין זה מצמצם את יעילות הפעולות? האם התקופה הממושכת שוברת עד אשר המבקר מסיים את הביקורת ומפרסם אותה, איננה מוסברת ע"י העננות הזאת? האם לא חוסכים במקום שלא צריך לחשוך? הרי כל התקציב הזה האם בזה 1/2% מתקציב המדינה.

י. גולן:

אף פעם לא בחנתי תקציב המבקר לפי אותו קנה מידה שבו חננו את תקציב המדינה. יכולה להיות תקופה שבה הכנסת תתבע קיצוצים ותסכונות בכל המשרדים ודוקא הגדלת תקציב הביקורת. כאשר יש ירידה במוטר הכללי, דרוש לחגבר את כוחה של הביקורת. אני בטוח שכשהמבקר בא להרכיב את תקציבו היתה לנגד עיניו לא רק האזירה הכללית המחייבת קיצוצים, אלא הוא גם בדק באיזו מידה יוכל למלא את תפקידו כראוי במשימות הקיימות עכשיו. אני יודע שאי-אפשר לערוך בבת אחת ובצורה שווה את הביקורות על כל חלקי המשק. השאלה היא האם יש

11.3.75

בחקציב המבקר מספיק אפשרויות לגמישות, כדי שיוכל למלא תפקידו בצורה נאותה כאשר מתגלה צורך בלתי צפוי.

אני מחייב החלט את הגדלת המנגנון של נציב תלונות הציבור. מרגע שיסדנו את המוסד הזה, צריך לדאוג שנציב התלונות גם יוכל למלא תפקידו. אורך זמן הטיפול הוא כזה, שנצטלה מאנו כל המשמעות. בעית המנגנון קשה גם מבחינה תקציבית וגם משום שקשה להשיג אנשים מתאימים, אבל התקציב צריך לאפשר למלא גם את התפקיד המצויפי הזה.

אני נמגע תמיד כאשר מנסים לחלק את הציבור בין אלה שדאגים לבטחון ובין אלה שכאילו אינם דואגים. אין אמת בדבר, כולנו מודעים לעניין באותה מידה. אני גאה על כך שאצלינו עומדת מערכת הביטחון תחת ביקורתו הקפדנית של מבקר המדינה, ואפילו תוך כדי מלחמה ובמצבים קשים הוא המשיך בעבודתו. אלילו מישהו טרח לקרוא את החלקים שאפשר היה לפרטם מתוך דו"ח המבקר, היה מבין מדוע קרו הרבה דברים במלחמת יום כיפור. היות והמירטום הוא אחד האלמנטים החשובים של הרחעה והיות ומערכת זו היא ממילא מורכבת ומסובכת ביותר, אני חושב שהדגשת המאמץ של המבקר על המערכת הזאת היא חובה ראשונית. יש מערכת אדמיניסטרטיבית-משקית רחבה מאוד ויכול מישהו גם לנצל את האמוץ המוחלט של הציבור לרעה.

י. פלומיץ:

בתור מי שקרוב לנושא, אני חושב שהעבודה נעשית היטב, ואנחנו צריכים לחזק את ידי

המבקר להרחיב את שטחי פעולתו גם לאותם תחומים שעדיין לא יכול היה לנגוע בהם מחוסר כוח אדם ותקציב. טוב היה אילו ניתן לקיים מעקב צמוד אחרי נושאים רגישים במשרדי המשלה, ובמיוחד במערכת הביטחון. מבחינת סדרי גודל, הרגישות והסודיות של הדברים, מתאפשרות שם פרצות, ואין לצפות שוקא שם כולם יהיו מלאכים...

כדאי לקיים יחידות ביקורת מנימיות בתוך משרדי המשלה, שיעשו מעקב צמוד. זה היה מונע הרבה תופעות שצריך אח"כ לבקר לאחר מעשה. נדמה לי שעקרון הביקורת הוא בעצם למנוע דברים. אני מודע לבעיה של מחסור בכוח אדם, ובמיוחד לאור ההתפתחויות במשק שיחייבו הפניית יותר ויותר משאבים להנהלת השבונות רגילה. אם יושל פס ערך מוסף תהיה דרישה עצומה לרואי חשבון ומנהלי חשבונות בשוק. אני חושב שהמבקר לא יוכל למצוא אנשי מקצוע בתשלום שהוא מציע. יחד עם זאת, המגמה למסור תפקידים גם מחוץ למשרד היא מגמה חיובית, וצריך לדאוג לתאום פעולה בין הגומים המבוקרים, המבקר והגומים המבוקרים.

לענין השכר, אנחנו מתבקשים לאשר העברת

חלק מן הרזרבה; האם היתרה כבר נוצלה? אנחנו היינו שמחים לראות תקן יותר גדול של עובדים מקצועיים.

אני מוצא למוזר שמבקשים כאן ביגוד לשנח 1973. האם אי אפשר היה למצוא הסדר אחר עם העובדים, אפילו שיעלה יותר מבחינת ג'לוס שכר, מאשר תוספת ביגוד דטרואקטיבית? הייתי שמח אילו נמצא לתוספת הזאת פתרון יותר "אסטטי".

ש. ארליך:

אני רוצה להביע חרדה לתדמית המבקר בעיני הציבור וגם אצל חברי הכנסת. שתי תופעות

גורמות לכך: ריבוי הגילויים וחוסר הטבלנות עד אשר מתקבלות התגובות. מחגובה הסמוננטית בציבור היא: איפה המבקר?! מאחר ומספר התופעות האלה גדל, ביקשנו מהמבקר לערוך ביקורות מיוחדות וזה כמוגן מכביד על עבודתו. אמנם הצניעות היא מידה טובה ויפה, אבל לדעתי צדקו אלה שאמרו כי יש צורך בתקציב גדול יותר. אני מציע למבקר להגדיל את התקציב לשם העמקת הביקורת. כמוגן אי אפשר לדרוש מן המבקר ביקורת מונעת, אבל כדאי לחשוב על שיטת ביקורת צמודה לעשייה. אני יודע שבעיריית חל-אביב יש חולית ביקורת מתמדת של מבקר המדינה. האם לא ניתן לעשות זאת גם במנגנונים גדולים אחרים, למשל בחברות גדולות? בקשר למערכת הביטחון, גם אני בדעה

11.3.75

שככל שמטק בגודל כזה יותר סגור וסודי, זה יותר מזיק. זה מחייב את הרחבת הביקורת. האם המבקר עצמו חושב גם כן שהביקורת מאוזנת בין מערכת הביטחון ובין שאר המשרדים?

א. רונן:

עברתי על תקציב מבקר המדינה, ולאחר עיון אני מציץ להחזיר את התקציב ולא לאשר אותו. בלתי אפשרי לאשר היום תקציב כזה. נבקש את המבקר שיביא לנו תקציב גדול יותר ב-2 מליון ליובתוספת 50 עובדים בהעקדי ביקורת: 25 לביקורת במערכת הביטחון ו-25 נוספים להגברת הביקורת במערכת האזרחית. אז נוכל לאשר את התקציב.

ג. קצב:

כולנו מברכים את המבקר וכולנו חושבים שהתקציב הזה הוא האחרון שצריך היה לחשוך בו. אולם המבקר יודע שמחוחה בתנאי האפשרות המיד לבוא ולבקש חוספת עבור עובדים חדשים למשרדו, אני גם רוצה לברך על כך שזו הפעם הראשונה אני מוגשת מנכ"ל אשה. אני גאה ושמהה שדוקא במשרד כל כך חשוב אשה מנהלח כללית.

לי נדמה שאצלנו, יותר מאשר בכל מדינה אחרת, נחוץ הנציב לתלונות הציבור. העומס על האזרחים הוא גדול ביותר. חשוב לתת לאזרח הרגשה שמישהו, אשר הוא יכול לרחוש לו אמון, מטפל בבעיותיו. מאחר ואני יודעת שיש עוד גופים שעוסקים בתלונות הציבור, קורה לעתים קרובות שאזרח כותב גם למבקר, גם לחברי כנסת, גם לשר ולעוד כמה גורמים. האם יש איזה שהוא תאום וסינון כדי למנוע כפילויות בטפול? איך מטפלים בדבר מבחינה אדמיניסטרטיבית? יכול להיות שדוקא האזרח שפנה ל-20 רשויות ימצא שאיש איננו מטפל בו, מתוך הנחה שהאחרים כבר דואגים. יש לי הרגשה שהציבור כלל אינו יודע למי לפנות בתלונה מסוימת. הייתי רוצה לשאול באיזו דרך הסברתית כדאי לנקוט כלפי הציבור, כדי שידעו למי לפנות ולא יבזבזו הן את זמנו של האזרח והן את זמנם של הגורמים האחרים.

חשבתי לתומי שהמשרדים לומדים לקח מדוחות המבקר, אבל כאשר עברתי על הדו"ח האחרון, ראיתי שדוקא באותם שטחים שעומס התלונות המוצדקות היה גבוה ביותר, לא ירד מספר התלונות.

א. מלמד:

אני מסכים עם כוונתו של חה"כ רונן. צריך להגדיל את תקציב המבקר, אבל אינני חושב שיש ללכת בדרך של הפגנות. צריך להיות ברור למבקר שאם הוא ימצא לנכון, אם ישיג את כוח האדם המחאים, חמיד נאשר לו חוספת תקציב.

בקשר לדבריה שהשמיע חה"כ ארליך, אני רוצה לציין שדוקא ע"י המעלה המוסד לתלונות הציבור קרבנו את מבקר המדינה לציבור הרחב. אנחנו רואים התקדמות גדולה מאוד בטיפול בתלונות הציבור, והציבור יודע זאת. כמעט כל שערוריה שפרצה, מבקר המדינה רמז עליה בצורה זו או אחרת. גם בענין עמידר - מבקר המדינה הצביע על הענין ראשון. אפילו התקלות שהתגלו בצבא, אפשר היה למצוא להן רמזים בדוחות של המבקר. לפי דעתי ריבוי הגילויים דוקא יוצר אגירה של מתירנות: הכל מושחתים, אם כן הכל מותר...

היו"ר י. קרנמן:

גם אני רוצה להפנות שאלה למבקר: תקציב מימון המפלגות מהווה 22 מליון לי מתוך התקציב השוטף. אנחנו אחראים ליחידת המימון, ומקציבים את הכספים בהתאם לחוק. השאלה שלי היא באיזו מידה הביקורת של המבקר על ההוצאות השוטפות של המפלגות היא אטפפת, לדעת המבקר עצמו, כדי לקבוע אם לא חורגים וכו'. לוועדת הכספים נחוצה תשובתך מבחינה ציבורית, כי היא צריכה לקבוע את ההקצבות.

11.3.75

ד"ר נבנצל:

אתחיל בשאלה האחרונה. אני חושב שלביקורת על הוצאות המפלגות יש השמעה מרסנת לגבי כלל ההוצאות. אני גם חושב שדרושים שיפורים ניכרים נוספים בחוק מימון המפלגות, כדי שהביקורת תוכל להיות יותר אפקטיבית. הגשנו לוועדה הכספית הצעה מפורטת מה כדאי לשנות בחוק. הצבענו על כך שיש במפלגות גופים מסוימים שצריך להבהיר אם הם מהווים חלק מן המפלגה או שהם נחשבים כגוף עצמאי, או שהם תאגיד, ואז אסור שהם יתמכו במפלגה. יש שאלה מאוד מעניינת: דוקא באחת המפלגות של השמאל מסתבר שאין הכנסות אישיות גדולות, אבל ההכנסות באות מתאגידים. מאחר ולחברים הבודדים אין כסף והקיבוץ רוצה לשלם בשבילם, מסתבר שהחוק אוסר זאת וצריך היה למצוא מיתרון צודק, כי בדור שלא זאת היתה בכוונת המחוקק לאסור.

כדי שהביקורת תהיה לגמרי אפקטיבית, צריך להכניס שינויים בחוק, אבל אפשר גם מה שקיים היום זו התחלה של תהליך מתקדם. באופן מקביל עלו גם הוצאות המפלגות ויש קצת מרוץ בין גידול ההוצאות ובין שיכלול החוק מבחינת הביקורת. אין לי ספק שניתן לבדוק גם נושא רגיש זה באופן יעיל, במקביל להתטחחות שהיתה בקשר לביקורת על מוסדות ההשכלה הגבוהה: מעם חשבו שהטלת ביקורת המדינה על האוניברסיטאות עלולה לפגוע בחופש האקדמאי, אבל מאז שהתחלנו לנהל שם את הביקורת, לא נשמעה יותר טענה כזאת.

הקו הכללי שהתבטא בדיון הזה היתה הדרישה להרחיב את הביקורת. אינני רוצה לאמר מראש שאני מתנגד לכל הרחבה, אבל אני רוצה להסביר כיצד אני רואה את הדברים. לדעתי מכסימליזציה איננה אופטימליזציה. אי אפשר ללוות פעולה של כל עובד ציבור ע"י עובד ביקורת. המגמה צריכה להיות ביקורת אפקטיבית ומרחיפה, שמעוררת הדים בציבור ובכנסת. אסור לעשות אינפלציה גם בשטח הביקורת. ביקורת המדינה יכולה לתרום תרומה נכבדה ליציבות המדינה, לטוהרו וגם לשקט של הציבור, אבל רק עד לגבול מסוים. את ההוצאות הסופיות לא הביקורת מביאה. המבקר "זורק כדור" לתוך השדה, ועל הגורמים הציבוריים, ובראש וראשונה על הכנסת, לשחק בכדור זה ולהביא אותו לתוך השער. שנית, גם בענין זה צריך לשמור על מרוורציה מסוימת, יש 500 עובדים שעושים את העבודה, אבל בשוטו של דבר כל ביקורת מתפרטת על זמנו של המבקר, ואנן קורא גם כל חלונה שאנחנו מטמלים בה. כל דו"ח מתפרט על אחריותו של המבקר ועל דעתו, ויש גבול למה שאתם יכולים להטיל על אדם אחד, אשר ביקורתו צריכה להתקבל על דעתם של 20 שרים בממשלה, 120 חברי כנסת, 200 ראשי רשויות מקומיות, מנהלים כלליים ויושבי ראש אגודים שונים. אין לצפות שכל המלכות החוקן ע"י יוקרת ביקורת המדינה. עובדה היא שלמרות אלפי עמודים של ביקורת, עשרות אלפי פניות לגופים המבוקרים, לא נכנסה עקרונית פעולתנו בשום התנגשות קשה, לא עם הגופים המבוקרים ולא עם הציבור; אין הסתייגות של ממש מתביעות מבקר המדינה; אין מרסומת עצמית של המשרד ואין הדלמות, אע"פ שיש מאות עובדים במשרדנו אשר אין להם כל אפשרות לבטא משהו בציבור. לדעתי צריך לשקול האם לא הושג כאן אופטימום מסוים, וספק אם צריך לערער זאת ע"י שינויים מרחיקי לכת מבחינה כמותית ומבחינת שיטת העבודה. יש גם ביקורת עצמית על יעילות הביקורת. לגבי כל משרד ומשרד אנחנו מוסיפים גם פרק של ביקורת על הביקורת הקודמת. מי שרוצה להתווכח עם המבקר לגבי השאלה של יעילות הביקורת, אבקשו תחילה לקרוא גם את הדברים האלה. לכן אינני חושב שיש מקום, באופן עקרוני, לשינוי בהיקף הביקורת באופן משמעותי. לא אתנגד, כמובן, אם הוועדה תמצא לנכון להוסיף לתקציב 3% לצורך הגדלת הרזרבה במלינון לי. אנחנו נשתמש בכספים אלה ברוח הדברים שנאמרו, רק להגברת פעולות הביקורת, במידה ונוכל למצוא את כוח האדם המתאים.

צריכה להיות אבחנה ברורה בין ביקורת מלווה ובין ביקורת אחרי מעשים. המבקר איננו "SUPERMAN" הוא יכול לעשות את

עבודתו רק הודות ליתרונות מסוימים, ואחד היתרונות החשובים זה המעמד שהחוק מבטיח לו ע"י אי-חלוח בממשלה. אם כי מעמדו לא כל כך מוגן כמו מעמד השופטים, אני רוצה לציין שאינני חסיד של הגנה מוגזמת על עובדי ציבור בהפקידים איזה שהם. סוג זה של ביקורת יכול המבקר לבצע רק אחרי מעשה, ולעמים אחרי שעבר זמן מסוים. אילו היה מלווה את מעולת המשרדים, או היה מועל באופן בוזמני עם הגופים המבוקרים, הוא היה בהכרח מסתבך. כך יש לו את ה" BENEFIT OF HINDSIGHT ". מי שמתקרב יותר מידי לפעולות הביצוע, מטיל את צילו על המעולה וע"י כך לוקח חלק באחריות. אי אפשר להיות שותף חלקי לביצוע וגם להיות מבקר, כי כך אי אפשר להיות מבקר טוב.

בקשר למערכת הביטחון, העובדה שמשרד מבקר המדינה הוא הגורם היחיד שיכול להכנס לפני ולפנים של מערכת הביטחון, מחייב אותנו במידה מסוימת. אני חושב גם כן ש"חוסך שבטו שונא בנו": מי שרוצה לצמצם את הביקורת במערכת הביטחון איננו דוקא אוהב מסור של המערכת הזאת; הסכנה של מערכת הביטחון היא בכל זאת בכך שזאת מסגרת סגורה, ומבחינה זו עושים טובה למערכת אם מגבירים את הביקורת בתחום שהדבר אפשרי; זה רק לטובת מערכת הביטחון. כמובן שהביקורת צריכה להיות מבוססת על מידע ולא יכולה להיות שתמית. במידה שנותנים לפרט את המימצאים של מבקר המדינה, ניתנת אינפורמציה מאוד מאוד חשובה ליתר הגורמים שצריכים לעסוק בעניינים אלה. מידי מעט נשאלה השאלה האם לא רצוי שגם הועדה המשותפת של כספים וחוז' ובטחון, תוכל לשמוע מה אמר המבקר על נושאים מסוימים. אין לי דעה, ואינני רוצה לאמר אם זה רצוי או לא, אבל השאלה כבר נתעוררה.

אני מסכים שיש חשיבות לביקורת באגודלים. הסיבה היא בהבדל בין ביקורת במשרדי הממשלה ובין ביקורת באגודלים. בהשפעת הביקורת במשך שנים רבות, משרדי הממשלה מועלים היום במידה לא מעטה על מי בטיסים קבועים. התודעה להתחייבויות כלפי המסגרת החקציבית, האחריות המשותפת של הממשלה, המספר של שאילתות והצעות לשה"י בכנסת, מעולתו של החשב הכללי, פעולת נציבות שרות המדינה - כל אלה שרו להכניס מידה יותר טובה של סדירות בפעולות משרדי הממשלה. הביקורת שלנו הלכה יותר ויותר לנושאים גדולים: המינהל הפיננסי, נכסי המדינה וכיוצא. אי אפשר להגיד שאנחנו לא עושים ביקורת על יעילות; האמת היא שמעניינים יותר בביקורת שמספרת על טוהר המידות, ולא שמים לב לדברים האחרים. לעומת זאת האיגודים נולדו כדי להיות יותר חופשיים. הם לא כפופים לנציבות שרות המדינה, לא לתקציב מאושר מראש בכנסת, וגם המטרה שהם צריכים להשיג איננה מטרה מבוקרת מבחינת המשקיות. הם גם מחויבים לקחת סיכונים, ולכן שם התקלות יכולות להיות יותר מרובות. אלה מפעלים עסקיים, ובמידה מסוימת נוצרו כדי שיקחו סיכונים. לכן בתחום זה יש רגישות גדולה, מימצאים גדולים, וגם מדובר על אמצעים כספיים גדולים.

אני רוצה לאמר בהזדמנות זו שחלוקת התקציב איננה מראה את חלוקת המאמץ שלנו בצורה מפורטת. יש אגודים מסוימים שנבדקים לא ע"י היחידה לביקורת האגודים אלא ע"י היחידה לביקורת משרדי הממשלה או מערכת הביטחון, הקשורים באיגוד מסוים. דוגמא בולטת זאת התעשייה האווירית, לפני המצב החוקי היא איגוד, אבל בגלל זיקתה המרובה למערכת הביטחון היא נבדקת ע"י היחידה לביקורת מערכת הביטחון. עמידר, בגלל זיקתה הקרובה למשרד השיכון, נבדקת ע"י היחידה לביקורת משרדי הממשלה.

נשאלה שאלה האם את ההשוואה של עליית עיף השכר צריך לעשות חוץ התחשבות ברזרבה או בלי זה; כאשר האשרו את ההעברה מן הרזרבה לפעילים השונים, תראן שבחלק אנחנו ניצלנו את הרזרבה וחלק איננו דרוש. הרזרבה היא נוצרה בשנה שעברה, כי אנחנו בונים את ההוצאות לפי הנחיות אגף התקציבים. העירו כאן שאין רזרבה לשכר, ואמנם זאת הסיבה. אם יהיה צורך בתקציב נוסף, לא בכך תראה את הפגם; זו תהיה

11.3.75

פונקציה של עליה כללית במשק, כלומר רק חוספת טכנית ולא תקציב נוסף
מש.

אשר לייעילות הביקורת, אני רוצה לבקש
מכם לתאר לעצמכם לרגע אח מדינת ישראל בלי פעולתו של מבקר המדינה
ואותם 500 עובדים. מבחינה זאת אני חושב שבישראל הגענו אם לא
למכסימום, הרי לאומטימום של אפקט בביקורת, בהשוואה למדינות אחרות.
אני פעיל בארגון מבקרי המדינה בעולם, ויש לי הזדמנות טובה לעקוב
אחר מה שקורה. אין מדינה אחרת עם חודעה ציבורית כל כך גדולה לגבי
תפקידו של המבקר. אין מדינה אחרת שיהיה בה חוק יותר טוב - מרט לענין
המפורט של הסנקציות. בענין זה אינני רוצה לחזור על הדברים שעליהם
אני עומד מבווינה עקרונית: אני בדעה שאדם שצריך לבקר את כל הגופים
שמנתי, איננו צריך להיות הגורם שכומה עליהם. זה לא עולה בקנה אחד
עם הפרדת הרשויות או עם הפיטה של משטר דמוקרטי; זה לא יאפשר למשרדים
שצריכים להפעיל את מיטב הכוחות, לפלא את התפקידם כפי שצריך, אם אדם
שאינו עליו אחריות מוליטית יכתיב להם מה לעשות. ממייק שיטמיע השמעתו
באופן מכריע על הכנסת, הציבור והגופים המבוקרים. אם בגלל זה שאין לו
כוח כפייה משיג רק 70% אפקטיביות במקום 100%, שאולי אפשר להשיג בעזרת
כוח כפייה, לפי דעתי זה מחיר נמוך שמשלמים עבור משטר פונקציונלי
תקיין.

בקשר למבצעים מיוחדים - אנו ערוכים
לאפשרות כזאת. כאשר היה צריך לעשות מבצע מיוחד בקשר לפתחה לישראל,
גייסנו אחד מטובי עורכי הדין להיות חוקר. מה שמעכב אותנו עכשיו
בפרט הדו"ח, זו הבעיה שמחנהלות חקירות משטרתיות נגד כמה יבצעי
תפקידים, ויש בעיה קשה מאוד באיזו מידה אפשר להביא באמצע החקירות
הללו דו"ח של המבקר. זה יכול להכביד על סיכום החקירות גם במקרה של
עמידה. כל החקירה בתחום עמידה התחילה מביקורת מבקר המדינה. אנחנו
נמצאים עכשיו באמצע תהליך של ביקורות מורחבות מאוד ומגוונות מאוד.
אני רוצה לומר כאן שועדת השרים לענייני כלכלה הציעה לממשלה לפנות
אלי לעטוף בענין עמידה בעדיפות ראשונה. שלחתי את הבקשה חזרה, כי לא
על הממשלה לקבוע למבקר המדינה את סדר העדיפות של נושאי הביקורת;
המבקר הוא שצריך לקבוע את סדר העדיפויות. אני יודע שלא היחה להם
כוונה כזאת, אבל צריך לשמור על העיקרון גם מבחינה פורמלית.

בקשר לנציבות חלונות הציבור, היו ברורים
שלקחו הרבה מאוד זמן, מכמה סיבות: אם רוצים להשיג אפקט מעמיק,
ולפעמים להביא לתיקון שהוא הרבה מעבר למקרה הבודד, זה לוקח הרבה
זמן. המבקר איננו יכול לדרוש שיעשו דברים רק מפני שהוא מנה. אני
צופה שמספר החלונות אשר ברורן לא נסתים יהיה בסוף השנה הזאת יותר
קטן מאשר בתחילתה, אע"פ שמספר החלונות שממשיכות להגיע הוא באלפים.
אני רוצה להזהיר אחכם: כאשר מדובר באלפי אנשים מחלונות, חמיד יהיו
כאלה שאינם שבעי רצון, או מפני שהברור נמשך יותר מידי זמן, או מפני
שאי אפשר לעזור. אותם אלפים שקיבלו מיפול משיבוע רצון, בודאי לא
ישמיעו את קולם.

אני מודע לכך שבודאי לא עניתי על כל מה ששאלו.
אנחנו חמיד לומדים מן הדברים שנאמרים כאן, גם באופן קונקרטי וגם על
הלך הרוח, ואני מקבל את כל ההערות בתודה. אני מקווה שהחמיטה הכללית
שהצגתי תחבל גם על דעתכם.

היו"ר י. קרגמן: אני רוצה להציע כמה הצעות להחלטה:

1. ועדה הכספית מעריכה את כוונתו של מבקר המדינה, ואת פעולתו היעילה והנאמנה.
2. הועדה תראה בעין יפה אם פעולת המבקר תורחב, ותעמיד לרשותו את התקציב שידרש לשם כך.

11.3.75

3. אני מציע לאשר את התקציב לפי בקשת המבקר. אין כל ספק שאם תהיה העלאת שכר או מעולה נרחבת יותר, תאשר הועדה את החוסמת שהידרש.

4. את פרוטוקול הישיבה אעביר למבקר יחד עם כל ההערות שהושמעו, כדי שמבקר המדינה יקח את הדברים לתשומת לבו.

י. טלנמי:

מאתר נברור מראש שהתקציב לא יטפיק, מדוע לא נגדיל אותו כבר עכשיו?

היו"ר י. קרגמן:

אינני יודע בכמה יש צורך להגדיל. אני מציע לשמור על המסגרת שהוצעה לנו.

ש. לורנץ:

אנחנו מעוניינים לשמוע יותר פרטים בקשר להערת המבקר שאמשר היה לחסוך מיליארד ל"י.

היו"ר י. קרגמן:

יש ועדה הבודקת את מימצאי הביקורת, היא דנה בהם ומחליטה. את היו"ר הועדה לביקורת המדינה ירצה להעביר אלינו את החומר, נקבל זאת ברצון, אבל אין אנחנו יכולים לדרוש זאת.

א. רונן:

על יסוד העובדה שיחכן ולמבקר לא נעים לבקש תוספת, אני מציע להגדיל ב-6% את הרזרבה, כלומר לקבוע אותה ב-1.8 מליון ל"י.

י. בדר:

אני מצטרף להצעת חה"כ רונן, ובאופן עקרוני אני מתנגד לתקציב בלי רזרבה. אני חושב שמבחינה קונסטרוקטיבית לא יהיה זה נכון מצידנו לבוא בשלב מאוחר יותר ולבקש את שר האוצר להעביר תוספת לתקציב המבקר מתוך הרזרבה הכללית.

היו"ר י. קרגמן:

כאשר יהיה צורך בהגדלת הרזרבה, ועדת הכספים תחליט על כך. אנחנו עוברים להצבעות

הצבעה

בעד הגדלת הרזרבה - 6
נגד - 6

התקין לא נתקבל

הצעת התקציב כפי שהוצעה - נתקבלה

היו"ר י. קרגמן:

במכתבו של המבקר מן ה- 6.3.75 אנחנו מתבקשים לקבוע מה יהיה גובה הסכום אשר מעליו כל העברה מטעיף לטעיף מעונה אישור ועדת הכספים. במשך 3 שנים היה הסכום הזה 100 אלף ל"י.

י. בן-מאיר:

אני מציע לקבוע 500 אלף ל"י.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע 250 אלף ל"י, כי צריכה להיות פרופורציה מסוימת לעומת התקציב הכללי.

הוחלט שכל העברה מטעיף לטעיף בתקציב מבקר המדינה מעל 250 אלף ל"י תהיה מעונה אישור ועדת הכספים.

11.3.75

ב. תקציב משרד מבקר המדינה לשנת הכספים 1974

היו"ר י. קרגמן:

בתקציב המבקר לשנת 1974 אנחנו מתבקשים, לאשר העברת סכומים מסויים לפעיק.

דר' נבנצל:

מדובר בשימוש ברזרובה לצורך ביגוד. בדברי ההסבר מוטבר ענין הביגוד: ראינו בהופעה עובדי הביקורת בפני הגורמים המבוקרים מגע עם הציבור. מדובר בסכומים לא גדולים.

הבקשה אושרה

ג. רשימת בוזנים לוועדות בחינה למינוי עובדים במשרד מבקר המדינה

דר' נבנצל:

קבוצות הבוזנים מורכבות מעובדי משרד מבקר המדינה ומאיש ציבור שאינם עובדי המדינה. שתי רשימות כבר קיימות, ועכשיו אנחנו מציעים חוספת לכל אחת מן הקבוצות. קשה מאוד למצוא אנשים שמוכנים להקדיש מזמנם כדי להשתתף בעבודת ועדה. כזאת. אנחנו מוציאים בד"כ מכרזים מרוכזים, ולמעשה יש עשרות בקשות. החוק מחייב שאותה ועדה תדון בכל הבקשות, היות ויש דיון מאוד מעמיק לגבי כל בקשה הקורבן שמחבקש בעיקר מאתו איש ציבור, הוא נכבד למדי. מצאנו מספר רואי חשבון שקרובים לענין וגם כמה עובדים לשעבר של משרדנו, המוכנים לעזור לנו בענין זה. חושבני שאין בבקשה הזאת כל דבר "רגיש" מבחינה ציבורית או אחרת.

א. אפרת:

לכמה זמן הם מתבקשים לכהן בוועדות אלה?

דר' נבנצל:

זה לא מוגבל.

נ. קצב:

אני מוכרחה לציין שהנשים מקומחות ברשימה זו.

דר' נבנצל:

חיימתי אשה שתהיה מוכנה להקדיש מזמנה; גם חברות הכנסת אינן מטולות למלא תפקיד זה.

זה.

נ. קצב:

אם כן, יש לנו אפשרות להציע כמה הצעות.

הרשימה אושרה

ד. החלטה בדבר הארכת מועדים (לפי חוק מימון מפלגות, חשל"ג-1973)

היו"ר י. קרגמן:

יש הצעה שבמקום 6 שבועות, שהם כיום המועד להגשת רשימות על פי סעיף 10 (ג)

ייקבע 12 שבועות.

דר' נבנצל:

יש ביקורת על ההוצאות לביקורות ועל ההוצאות השוטפות. בשלב זה לא הייתי מציע להכניס שינויים לגבי הוצאות הבחירות. המפלגות ביקשו להוסיף 4 שבועות על ה-6 שיש להן - כלומר שח"כ 10 שבועות. אני בעד זה, כי אני מעדיף לקבל חשבונות

11.3.75

מטודיים, ואין כל יתרון בקבלת החשבונות חפוזים. אני מוכרח לציין
 שהי ממלגות כבר הגישו לנו את החשבונות לשנה שעברה, אבל בממלגות
 הגדולות יותר זה לקוח יותר זמן. מצאנו שביצוע בוזמני של הביקורת
 בכל הממלגות תוך 6 שבועות, זו משימה כמעט בלתי אפשרית. לכך אבקש מכם
 להוסיף 4 שבועות לתקופת הביקורת ולהגדיל את המועד למסירת הדו"ח
 מ-8 שבועות ל-12 שבועות. יוצא שהדוחות על ביקורת השנה שנמסרתימה
 בינואר יוצאו בחילת יולי במקום באפריל. אני חושב ששום ענין חשוב איננו
 טובל מכך, ולעומת זאת יגברו הסיכויים לערוך ביקורת בעלת משמעות.

השינויים, לפי הצעת המבקר, אושרו.

ה. אגרות רשות השידור לשנת הכספים 1975

ג. פח: אני מציע להעלות את האגרה מ-150 ל-250 ל"י,
 כולל בול ביטחון.

א. אפרח: אני מציע להעלות את האגרה ל-200 ל"י בלבד.

היו"ר י. קרגמן: אני מציע 225 ל"י, וברור שכול הביטחון
 כלול בזה כשם שהיה כלול בסכום הקודם.
 יש הצעה שמשרד האוצר יזרים 47 מליון ל"י לרשות השידור, וזה יוחזר במשך
 4 שנים מחציב הרשות. שר האוצר פנה בענין זה לוועדת הכספים וביקש
 אישורה. אני מציע שההלוואה תינתן להם ל-6 שנים במקום 4, כדי להקל
 עליהם את עול החזרת החובות שהצטברו. זאת עזרה גדולה מאוד. אני מציע
 גם להחליט שועדת הכספים מאשרת את האגרה ותובעת מאת רשות השידור
 לעשות מאמצים נוספים (שלא היו מסתיקים עד עכשיו) - ^{3%}מכל מי שיש לו
 מקלט. נוסף על כך אני מציע שועדת הכספים תדרוש מהנהלת הרשות לעשות
 כל מאמץ כדי לייעל את השרות, לשמור על הסכונות ולהציע שמשרד האוצר
 יהיה שותף לדיונים הכספיים בתוך הרשות.

נ. קצב: אני רוצה להעלות נקודה מאוד חשובה:
 הוחלט להפסיק את תשלום האגרות עבור
 נכים ומקבלי סעד או קיצבה מן הביטוח הלאומי, ואני רואה מקום שועדת
 הכספים תחליט על המשכת התשלומים של האגרה עבור כל המקרים הקשים
 האלה. כמו כן אני מציעה שהתשלום הראשון יהיה 100 ל"י בלבד; אם שני
 התשלומים חייבים להיות זהים, אני מציעה שסה"כ לא תעלה האגרה על
 200 ל"י.

י. בן-מאיר: אני מבקש להדגיש שיש לבצע בקפדנות את
 הגביה מכל מי שמגיע, לרבות פעולות של
 החרמת מקלטים, אחרת הענין הזה לא יסתדר לעולם.

היו"ר י. קרגמן: יש חוק הוצאה לחו"ל, ולא אנחנו צריכים
 להחליט איך עושים גביה.

י. בן-מאיר: אם כך נאמר "תוך מיצוי כל האמצעים
 החוקיים". העמדת האגרה על 225 ל"י במקום
 250, זה המסד של 15 מליון ל"י עבור הרשות. אני מציע להאריך את תקופת
 ההלוואה ל-8 שנים במקום 4 שנים, ולהעמיד את האגרה על 250 ל"י.

ש. לורנא: אני רוצה לדעת מה תהיה החלוקה בין
 הטלויזיה ובין הרדיו?

11.3.75

כפי שהיה עד עכשיו : 60%

היו"ר י. קרגמן:

ש. לורנץ:

אני נגד השלום אגרוח עבור נתמכי סעד. לשכות הסעד צריכות לתת לכל אדם מה שמגיע לו, ולא לשלם במקומו כל מיני תשלומים. גם בקשר למשפחות מרובות ילדים, אי אפשר לקבוע שדוקא השלום עבור הטלויזיה זה הצורך החיוני ביותר של המשפחה. אם בינתיים הם מתחילים להכנס למעגל העבודה ואינם נתמכים יותר, בנתיים ממשיכים לשלם עבורם את האגרה.

נ. קצב:

זה טוב לנתמכים ושוב לטלויזיה, כי אחרת המשפחה לא תקבל את השרות החשוב הזה, אלא אם את המשפחה מחליט שזה חשוב.

ב. חלפון:

אני תומך בהצעה של 225 ל, אבל זה לא ימשיך להם לביצוע תוכניות, כפי שהוסבר לנו כאן. אני מעדיף פרסומת בצד תוכניות ישראליות טובות, במקום תוכניות זולות אחו"ל וללא פרסומת. כמו כן אני תומך בהצעת חה"כ קצב שלשכות הסעד ימשיכו לשלם את האגרות, כי אם יחנו את הכסף לאנשים הם לא ישלמו.

י. גולן:

אני סבור שאם נקבע את האגרה בסך 225 ל' בלבד, זה יהיה להם תמריץ להגביר את הגביה. כן צריך לפנות לעובדי השרות הנוקטים סנקציות נגד המשתר לחו"ל, שעלה הון עתק והוא בלתי מנוצל. צריך לדרוש מהם להפסיק מיד את הסנקציות ולהפעיל את המסדר לחו"ל במלואו.

י. פלומין:

אני מציע לחלק את האגרה לשני תשלומים שווים, ולתת הנחה לאלה שמשלמים מראש.

א. שושטק:

אני בעד אגרה של 250 ל', אבל אני רוצה שגם נקבל החלטה המחייבת את משרד הרישוי להקפיד על גביית האגרה עבור מקלטים במכוניות.

מ. ארנס:

השלת אגרה זו שיטה טובה של כיפוי הוצאות, כאשר רק אחוז קטן של תושבים נהנה משרות מסויים, אולם לגבי הרדיו והטלויזיה אפשר לאמר שכמעט כל האוכלוסייה מקבלת את השרות. אין לכך סיבה לגביה מיוחדת, שרק גורמת לאי צדק ולניפוח מנגנונים. אני מציע שרשות השידור תקבל את תקציבה מתקציב המדינה. אם רוצים להבטיח להם עצמאות, אפשר לעשות זאת באמצעות ועדת הכספים, כפי שעושים לגבי מבקר המדינה ותקציבו. צריך לבטל את השיטה הנפסדת הזאת של אגרה.

ח. קורמן:

אני מציע לקבל את הצעה הבאה: "ועדת הכספים ממליצה בפני רשות השידור להשתמש בכל האמצעים העומדים לרשותה כדי לגבות את האגרות מכל החייבים - כולל משרד הרישוי שמחבקש להקפיד על גביית האגרה על מקלטים ברכב".

ההצעה נתקבלה

היו"ר י. קרגמן:

לגבי הצעת חה"כ קצב אני מציע לא להצביע היום. יכולים להיות כמה פחרונות לבעיה שהיא העלחה, ונשמל בכך תוך שבוע. אנחנו עוברים להצביע על גובה האגרה.

11.3.75

הצבעות

בעד 250 ל"י - 4
נגד - 7

ההצעה לא נתקבלה

בעד 225 ל"י - 5
נגד - 3

ההצעה נתקבלה

היו"ר י. קרגמן: אנחנו גם החלטנו של-3 חודשים ישלמו את החלק הרביעי, לחצי שנה ישלמו את המחצית, ולחשעה חודשים אח שלוש רבעי סכום האגרה. עלינו להחליט על תקופת ההלוואה.

הצבעה

הוחלט שההלוואה תינתן לתקופה של 8 שנים.

הישיבה ננעלה בשעה 1330